

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en
Sport
T.a.v. mw. W.J.H. Ladders, voorzitter, en leden
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
23 oktober 2020
Kenmerk
COS/U202000834
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp

VNG Reactie abonnementstarief in de Wmo t.b.v.
begrotingsbehandeling VWS

Geachte mevrouw Ladders, geachte leden,

Op 13 oktober heeft een bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS plaatsgevonden. Onderwerp van gesprek waren de uitkomsten van de tweede monitorrapportage abonnementstarief Wmo. De minister heeft in dit overleg aangegeven gemeenten niet verder te willen compenseren dan de € 143 miljoen (oplopend tot € 145 miljoen in 2021) die aan het gemeentefonds is toegevoegd. Hierbij verwijst het ministerie van VWS steeds naar 'afspraken' in het regeerakkoord en het Interbestuurlijk Programma (IBP). Deze afspraken zijn echter **nooit** met de VNG gemaakt. Ten eerste is de VNG of een gemeente niet gebonden aan een regeerakkoord en voor wat betreft het IBP heeft de VNG indertijd duidelijk aangegeven niet mee te gaan in openeinderegelingen. Gemeenten hebben vanaf het begin en consequent aangegeven grote financiële en sturingsrisico's te zien bij de invoering van het abonnementstarief. Ondanks deze zorgen en verzet is voor invoering gekozen en sindsdien voeren gemeenten dit, met de daarbij horende uitvoeringsperikelen bij het CAK, sinds 2019 uit.

De uitkomsten van de monitor

De monitor is voor de VNG een bevestiging van de onwenselijke effecten van het abonnementstarief.

Gemeenten waren jarenlang in staat om de vraag naar Hulp bij het huishouden terug te dringen, inmiddels is er sprake van sterke groei, die zich bovenal vooral manifesteert in hoge inkomensgroepen. Ter illustratie: bij de laagste inkomensgroep is de groei in vraag ongeveer 0%; bij de hoogste inkomensgroepen loopt dit op tot bijna 80%. Het abonnementstarief is daarmee, zoals wij al vreesden, een 'schoonmaaksubsidie' voor de rijken geworden. Nu de kosten die hiermee gepaard gaan – al vanaf het invoeringsjaar – de verkregen compensatie overstijgen is de nood voor aanvullende compensatie hoog.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Effecten in het licht van de nijpende financiële situatie van gemeenten

De halsstarrige houding van de minister klemt temeer gezien de zeer zorgelijke financiële situatie waarin vele gemeenten zich nu bevinden. Niet verder compenseren zal bijdragen aan verdere bezuinigingen op het sociaal domein. Daar waar het voor gemeenten eerder nog mogelijk bleek om bezuinigingen elders in de organisatie op te vangen, zitten we inmiddels in de situatie dat bezuinigingen niet anders dan ten koste kunnen gaan van de meest kwetsbare burgers. Het kabinet dwingt gemeenten om voor slechts € 19,- per maand de huishoudelijke hulp voor hogere inkomens beschikbaar te stellen, terwijl de tekorten bij gemeenten zich opstapelen waardoor de ondersteuning aan hen die het echt nodig hebben onder druk komt te staan. En dat terwijl zelfredzaamheid een belangrijk uitgangspunt van de Wmo is. Een punt waarover ook de clientorganisaties in de monitor hun zorg over uitspreken.

Naast de kostenstijging en inkomstenderving als gevolg van de invoering van het abonnementstarief zijn de uitgaven in 2019 nog verder gestegen door onder andere de AMvB reële kostprijzen, de verdere vergrijzing en het langer thuis blijven wonen.

De wet financiële verhouding en de motie Hijink

Gemeenten dienen volledig te worden gecompenseerd, opdat zij de Wmo kunnen blijven uitvoeren zoals beoogd. De huidige opstelling van de minister is niet conform artikel 2 van de Wet Financiële Verhoudingen.

De gang van zaken rondom het abonnementstarief Wmo is een gemiste kans om de aanbevelingen van de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen in praktijk te brengen. De Studiegroep constateert in zijn rapport *Als één overheid – slagvaardig de toekomst tegemoet*, dat veel van de hedendaagse maatschappelijke opgaven een bijdrage vragen van alle lagen van het openbaar bestuur. “De samenleving heeft overheden nodig die door intensieve samenwerking als één overheid opereren”, zo schrijft de commissie. Vanuit het perspectief van gemeenten is dat in dit geval absoluut niet zo.

Ook is het gebrek aan volledige compensatie niet in lijn met de [motie Hijink c.s.](#) (d.d. 4 april 2019) die gaat over knelpunten bij een deugdelijke uitvoering van het abonnementstarief. Deze motie is eerder door u met algemene stemmen aangenomen. Wij roepen u nu op gevolg te geven aan de motie en als Kamer de minister op te roepen maatregelen te treffen en gemeenten aanvullend te compenseren:

*“overwegende dat de Minister aanspreekbaar is op de mogelijkheden en belemmeringen voor gemeenten om de doelstellingen van de Wmo 2015 te realiseren **binnen passende wettelijke en financiële randvoorwaarden**”*

“verzoekt de regering, om aan de hand van de uitkomsten van de monitor in samenspraak met gemeenten maatregelen te treffen als blijkt dat er sprake is van knelpunten die zijn ontstaan bij een deugdelijke uitvoering van het abonnementstarief door gemeenten”

Vervolg: tijd voor adequate compensatie voor gemeenten

De grens is bereikt. Als er nu met het huidige Kabinet niet tot een oplossing wordt gekomen (voor de periode 2019-2021) dan ziet de VNG zich genoodzaakt ingrijpende stappen te zetten om de

uitgaven te beheersen. We zullen onze leden dan actief oproepen hiertoe maatregelen te treffen waarmee het voor gemeenten mogelijk wordt de Wmo zorg te richten op de kwetsbare bewoners die deze zorg nodig hebben. Wij beraden ons momenteel op de inhoud van dit advies.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'L' followed by a long horizontal stroke.

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur